

HÍREK

Fotó: Schmidt Andrea

Kopasz Márta (1911-2011) festő- és grafikusművész, Szeged díszpolgára, 2011. március 5-én 100. életében megtért Teremtőjéhez. Emlékét, tanítását nem feledjük.

König Róbert felesége, Lelkes Mária hosszú és súlyos betegség után 2011. február 13-án elhunyt. Kedves személyét sokan ismertük, lapunkban nem egyszer jelent meg költői fordulatokkal is átszótt érdekes írásai.

König Róbert és neje, Lelkes Mária egy kiállítás megnyitóján
(Fotó: Palásthy L.)

Baloldali Kereső
Emléket Kínál.
Mári
Róbert

König Róbert grafikája

Kass János kiállítás 2010.

Miroslav Cipár pozsonyi képzőművész beszéde 2010. október elsején Alsó-Sztrégován a Madách kúriában, abból az alkalomból, hogy ott kiállították Kass Jánosnak Az ember tragédiájához készült 16 kis új rézkarcát, amelyeket Kass János adományozott a Múzeumnak:

A 60-as években, mikor még éltek feleségem nagynénjei, Ilonka és Mariska néni, sülve-főve Budapesten tartózkodtunk. Néha elmentünk egy-egy focimeccsre, atlétikai versenyre vagy koncertre.

Mikor Pozsony, a Grafikai Biennálénak köszönhetően a gyermekkönyvek fővárosává vált, számos érdekes ember, író, illusztrátor, kiadó látogatta meg a várost. Közöttük volt egy magyarországi megfontolt, nyugodt, sármos úriember, Kass János is. Gyakran találkoztunk, hiszen volt rá lehetőségünk a brünni Grafikai Biennálén, a lipcei nemzetközi könyvvásáron, ill. a bolognai vagy a frankfurti vásáron. Pozsony volt számára azonban a legközelebb.

A személyes találkozást megelőzően már jóval előtte volt szerencsém megismerni egyik alkotását, ugyanis vásároltam egy általa megrajzolt Budapest-térképet.

A nem mindennapi térkép segítségével, mindenféle kérdészködés nélkül közlekedhettem a városban, egy idegen nyelvű környezetben. A térképen madártávlatból pontosan és megkülönböztethetően be voltak rajzolva a házak. Amikor Jánosnak nagy lelkesedéssel elkezdtem beszélni a térképről, csak mosolygott, majd bevallotta, hogy azt ő készítette. Hasonló körülmények között fedeztem fel postai bélyegeit, majd később könyveit, grafikáit és szobrai is. Annak idején, valamikor 1975-ben értesített bennünket, hogy kiállítása lesz a Váci utcán.

Nem sokáig kérettük magunkat, autóba pattantunk, s irány Budapest. János, amikor meglátott bennünket, majd elájult. Kiállítása nemesacélból készült, tökéletes ékszerekre emlékeztető kompozíciókból állt. Rendkívül hatásos, szokatlan és lenyűgöző volt.

Szegeden található Kass János galériája, ott rendezte meg az én kiállításomat is. Ottjártunkkor elkényeztetett vendégként bántak velünk, Jánossal és Verával felejthetetlen napokat töltöttünk a városban.

Két évvel ezelőtt megegyeztünk, hogy meglátogatjuk őket és megnézzük a nyolcvanadik születésnapja alkalmából megrendezett kiállítást, amely a várban található kis galériában került megrendezésre. A kiállításon láthatóak voltak a Váci utcán megsodált fémszobrai is. Mikor János észrevette lelkesedésemet a szobrok láttán, azt, amelyik a legjobban tetszett, rögtön becsomagoltatta és nekem ajándékozta. Gyönyörű nap volt, sajnos az utolsó, amikor láthattam őt. János betegsége miatt sokáig halogattuk pozsonyi látogatásának időpontját. Mikor már úgy tűnt, hogy mégis találkozhatunk, habár ez már tárlatom megnyitóját követően volt, kaptuk meg a szomorú hírt. Vera aszszony megtalálta Az ember tragédiájának kapcsán készített komplett, remekül kidolgozott, számunkra dedikált nyomtatott, amelyeket ajándékként szeretett volna elhozni a tárlatomra. Ezt a kincset, azóta is féltve őrzöm.

Kass János monográfiámba szívhez szóló szöveget, vallo-mást írt a megértésről. Házunkban számtalan műve megtalálható.

Legcsodálatraméltóbb alkotása a zseniális, világhírű „FEJEK” c. sorozat egyik alkotása, az arany fóliából préselt fej, melynek értelmezésével számos neves művész foglalkozott. Mikor felkért, hogy az alsósztrégovai múzeumnak ajándékozott alkotásai bemutatójának megnyitóján beszédet mondjak,

megtisztelve éreztem magam és örömmel elvállaltam. Ma is nagyon felemelő érzés emlékezni a művészre és annak munkásságára. Úgy vélem, hogy szokatlan terjedelmű grafikai sorozata a műhelyéből kikerült alkotások közül a legjobbak közé tartozik. A grafikáira jellemző szigorú és alapos vonaltervezés konzekvensen követi a történéseket és kifejezően jellemzi a mű alakjait.

Ismételten értékelnünk kell a művész rendkívüli bőkezűségét, hogy Madách alapművéhez, *Az ember tragédiájához* kapcsolódó alkotásaival gazdagította a Madách Imre Múzeumot.

Viktor Chrenko (CZ) linómetszete, X3 (1979), 85×67

**Varga Mátyás, Kossuth-díjas díszlettervező,
Szeged díszpolgára centenáriuma**

2010. december 2-án Szegeden a városháza dísztermében megemlékezést tartottak a rendszerváltás utáni egyik első díszpolgár, Varga Mátyás Kossuth-díjas díszlettervező, festő, grafikus, iparművész századik születésnapjának tiszteletére. Az ülést Gyüdi Sándor, a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatója vezette. Közreműködött a Tömörkény István leánykara Dohány Gabriella vezetésével.

A vendégeket Solymos László alpolgármester köszöntötte, közöttük a művész leányát, Varga Katalint.

A tanítómesterre, együttműködésükre gondoltak vissza Csákó Béla a Pesti Magyar Színház és Borsa Miklós az Operaház szcenikusa, személyes élményeket felelevenítve, kiemelve a színészek játszhatóságának megkönnyítését és a díszletek gazdasági előnyeit, többször felhasználását. Kesselyák Gergely a szabadtéri játékok művészeti vezetője Matyi bácsi 31 szezón 29 produkció díszletei tervezését méltatta. Kovácsné Nagymihály Ágnes a művész nevét viselő alapítvány nevében a ránk hagyott örökség megóvásáról beszélt. Tandí Lajos a három évtizedes ismeretségből a barátságot, mindenkinek a Művész iránti tiszteletét, Matyi bácsi kisugárzását, emberszeretét emelte ki.

A belvárosi temetőben Sándor János rendező, a Bécsi körúti kiállítóháznál Ibos Éva, a színházban Borsa Miklós mondott köszöntőt.

A megemlékezést lejegyezte Rácz Mária

A honismeret számára nélkülözhetetlen az az összeállítás, mely a főváros területén ültetett emlékfák, létesített emlékparkok adatait tartalmazza. Öröndetes tény, hogy Budapesten egyre több fát ültetnek a múlt egyes érdemes polgárának emlékére. Több helyen létesítenek ilyen céllal emlékparkot is. Ezek felsorolását tartalmazza az az írógéppel készült összeállítás, mely *Pesti László* és *Tarjányi Ferenc* tagtársunk munkáját dicséri. A kisgrafika barátait is érdekelheti ez az alapos gyűjtemény, ugyanis ebben található az az emlékfáknak az adatai is, melyeket a szerzők a KBK ötvenéves jubileumára, vagy *Fery Antal* grafikusművész emlékére ültettek. Az iratanyag egy példányát a két neves kertészeti szakember a KBK könyvtárának ajándékozta. Megtalálhatók ebben az ország-szerte nagyjaink emlékére ültetett faritkaságok is, valamint Papp Józsefnek, a „Magyar Fák Atyjának” 1972-ben megjelent és ma már ritkaságnak számító tanulmánya: Budapest dendrológiai értékei.

Bálint Ferenc rézkarca, C3/C5 (1987), 115×73

A mohácsi Szőlőhegyen megalakult Hegyibeszédesek Baráti Társasága által kiadott füzetek 12. száma látott napvilágot a közelmúltban. Az évek óta *Imolay Lenkey István* szerkesztésében megjelenő sorozat az ott folyó, tartalmas szellemi élet „termékeiről” ad számot, grafikák, versek, egyéb írások közzétételével.

A most megjelent 32 oldalas füzet *Szabó László István* rajzait tartalmazza. A Mohácson 1950-ben született alkotó a ferencsek esztergomi gimnáziumának volt tanulója. Tanárai kedveltették meg vele a művészetet. Mint porcelánfestő, szak-körben folytatta tanulmányait. A mohácsi kiadványban kiérlelt toll- és ceruzarajzaival lép a közönség elé. Munkásságát a füzetben *Rónaky Edit* méltatta költői hangvétélű írásában. A kö-

zölt műveket elemezve a szerző azokon „álomszerű, mesés lényeket lát, kik összekötik a földi és égi világot”. A montázs-technikával kialakított szürrealista világ a művésznek sikeres jövőt ígér.

Petry Béla grafikája, P1 (1984), 115×95

A mohácsi Hegyibeszédések izléses emblémáját viseli címlapján az a 2011-re kiadott asztali naptár, mely oldalanként, hónapanként Oláh János (1942) ceruzarajzait is tartalmazza. A Dunaszekcsőn született alkotó a község érdekes látnivalóin túlmenően a közeli Mohács néhány nevezetességét is ceruzahegyre veszi. Munkásságáról dr. Lenkey István írt a kiadványban rövid méltatást, megemlítve, hogy a tehetséges festő képei országszerte számos gyűjtő tulajdonában szerepelnek.

A putnoki Holló László Galéria pompás kiállítással szolgálta a kisgrafika ügyét. Az októbertől novemberig tartó tárlat a *Litvániától Hispániáig* címet viselte. Katalógusa megjelent a mohácsi Hegyibeszédések füzetének 13. számaként.

A Putnokon bemutatott mintegy 800 kisgrafika a XX. század európai grafikusművészeinek munkásságáról kívánt képet adni. 22 ország 85 művészeinek munkái kerültek a kiállítás táblóira. Hazánkat 18 alkotó képviselte.

A tárlat jelentőségét fokozta, hogy anyagát nem múzeumok, gyűjtők adták össze, hanem Imolay Lenkey István saját gyűjteményéből állította össze és a katalógust is ő szerkesztette. Végül – nemes lelkű adományként – a neves gyűjtő a teljes kiállítási anyagot szülővárosának, Putnoknak ajándékozta.

A Budapest XII. kerületében, a Hajnóczy utcában található Galéria 12, mely elsősorban a kerületben lakó művészeknek ad bemutatkozási lehetőséget, 2011 januárjában „Feketén, fehérén” címmel nyílt kiállítás, melyen örömmel fedezhettük fel König Frigyes grafikáját: „Két lehetőség” címmel, mely két

felfelé vezető lépcsősort ábrázol. Továbbá Vén Zoltán két nagyméretű rézmetszetét, egyik a „Jákob harca az angyallal”, a másik a „100 eurós lap” melyet részletesen ismertettünk lapunk 2007/1. számában.

Pécs lexikon I-II.

Főszerkesztő: Romvári Ferenc. Pécs, 2010.

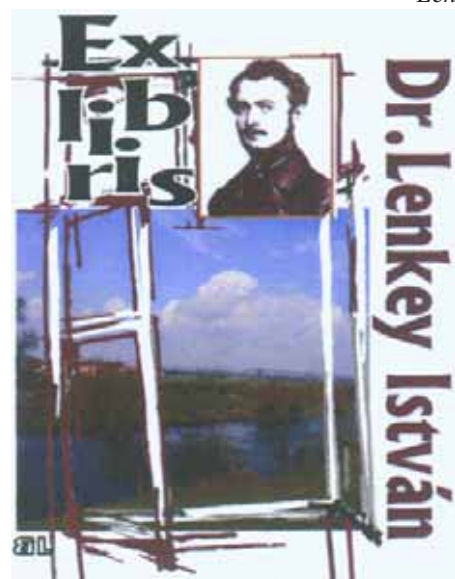
Pécs 2010-ben Európa Kulturális Fővárosa volt. Erre készülve sokféle terv született és valósult meg. Év végére elkészült az általános jellegű *Pécs lexikon*. Ebben a lexikonban a képzőművészetek sorában helyet kapott a pécsi ex libris és kisgrafika gyűjtés is. Szócikkek foglalkoznak a gyűjtő élettel és annak két kiemelkedő, meghatározó személyiségével: Kovács Józseffel és Szentesi Flóriánnal.

A Kisgrafika Barátok Egyesülete szócikkben visszatekintés történt az 1938-ban alakult Ex libris-gyűjtők és Grafika-barátok körére, de elfelejtődött, hogy ténylegesen a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága grafikai szakosztályaként működött. Bővebben szól az 1962-1997 közötti időről. A két országos találkozóról (1976, 1982) nem tesz említést, igaz, hogy a Kovács Józsefről írt szócikkben utal rá. Tévesen két Dunamenti Országok Találkozót említ, csak egy volt 1991-ben, a Kovácsról írottak között ez is helyére került. – A szócikk szerzője a két írását összhangba hozhatta volna.

A Szentesi Flóriánról írt szócikk utal arra, hogy már 1937-től gyűjtő volt, de nem említi meg a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságában betöltött szerepét. Azt sem taglalja, hogy a MEGE-nek is tagja volt több pécsi gyűjtővel együtt. Tévedésen alapul az a megállapítás, hogy a FISAE-nek tagja volt, mert csak országos egyesületek lehetnek tagjai, egyének nem. Igaz, hogy több alkalommal képviselte a KBK-t, de erre nem történik utalás.

Mindezek ellenére örülhetünk, hogy e rangos kiadványban helyet kapott a pécsi kisgrafikai élet. Köszönjük, hogy ráirányította a figyelmet arra, mielőbb meg kellene szüntetni a város képzőművészeti életének e fehér foltját.

Lenkey István

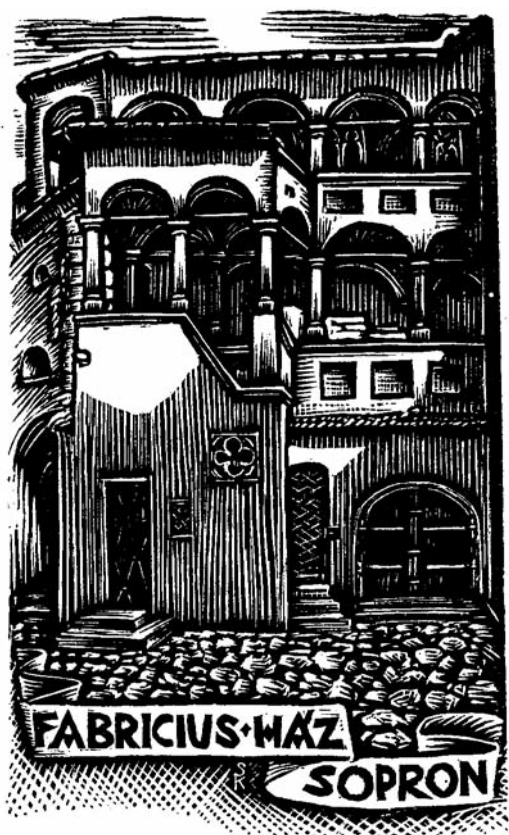

Tünődve nézek a tájon végig-végig:
Távol halmok s hegyek láncolatja kéklik
S innen rajta zölden,
A szép Sajó völgye nyílt arczával
Tárlul ki előttem. (Tompa Mihály)

Bakacsi Lajos grafikája, CAD, Op. 191 (2011), 100×60

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hatodik kerületi gyermekkönyvtára időről időre kis kamara-kiállítással kedveskedik a látogatóknak. 2011. február 18-án Kerékgyártó László műveiből nyílt meg a soron következő tárlat. A jelen kiállítási anyag Pesti László és Tarjányi Ferenc, a Kőbányai Városvédő Egyesület tagjainak nevére készült linómetszetű könyvjegyekből állt, amelyek növénytani ritkaságokat örökítenek meg. Ezekkel a grafikákkal emlékeztek meg Budapest 1873. évi egyesítésének 2003-ban rendezett évfordulójáról.

A könyvtár vezetője, Kucska Zsuzsa köszöntője után Kovács Margit mutatta be először a művészt, majd a témakörönként és országrészenként rendezett grafikai lapokat. Ezt követően Kerékgyártó László ismertette a grafikai technikát és a művek keletkezésének történetét. A megnyitót Békés Attila mandolinjátékával tette még emlékezetesebbé.

Sterbenz Károly fametszete, X2, 108×65

A bolgár Rusze városában 2010-ben a hatodik alkalommal rendezték meg a nemzetközi könyvjegyművészeti kiállítást, amelyet később a román fővárosban két helyszínen is bemutattak. A zene és muzsika témakörben meghirdetett pályázatra 176 grafikus nevezett be 34 országból 332 munkával. Ezen a kiállításon rekordszámú magyarországi alkotó (szám szerint huszonkettő) szerepelt, többnyire nemes-grafikai eljárással készített művekkel. Közülük Havasi Tamás, Horváth Zsófia és Szabó Nóra kapott a kiemelteknek járó elismerő oklevelet, valamint külön elismerést kapott Salamon Árpád is Szlovéniából.

Az Egyesület honlapja a www.kisgrafika.hu címen érhető el.

LAPSZEMLE

Kedves Olvasók!

Kissé félve veszem át a hatalmas tapasztalattal rendelkező dr. Soós Imre barátunktól a lapszemle készítését. Nem annyira a nyelvtudással van a baj (bár németül nem tudok és a német nyelvű folyóiratok nem közölnek angol kivonatot), hanem azzal, hogy eddig csak felületesen ismertem a területtel foglalkozó sajtóorgánumokat.

Kérem, bízzanak benne, hogy idővel belejövök majd az új munkába, én is ebben reménykedem!

Szerető üdvözléssel

Bánki (Fery) Vera

A szlovén OBVESTILA 185. száma az első oldalán közli Vecserka Zsolt (Románia) Palásthy Lajos számára készített exlibrisét.

Vecserka Zsolt (RO) fametszete, XI (2010), 92×64

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2010/3. száma fényképekkel illusztrálja az isztambuli exlibris kongresszusról szóló beszámolóját.

Az EXLIBRIS ABOENSIS finn lap 2010/4. száma szintén beszámol az isztambuli kongresszusról.

Leila Lehtiranta egy oldalas cikket közöl „A kisgrafika Magyarországon” címmel, Takács Dezső és Imets László egy-egy grafikájával illusztrálva.

A MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI c. magyar folyóirat 2010. november-decemberi száma két írást is közöl dr. Soós Imre tollából.

Az egyik a csaknem két évtizede megnyílt Grand Hotel Corvinus Kempinskivel foglalkozik, azzal a belvárosi szállóval, amely a Corvinus Gyűjtemény, egy jelentős magyar kortárs műtárgy együttes tulajdonosa. A szálló vezetősége